



www.unijakm.org

УНИЈА

 **UNHCR**
The UN Refugee Agency

ИНФО

Број 55-56. Год. VI Београд март-април 2009. Бесплатан примерак ISSN 1820-3531

Издавање овој Билтена омогућило је Високи комесаријат за избеглице (UNHCR)



ГОРЊЕ КУСЦЕ



РЕПОРТЕРИ УНИЈА ИНФО У КОСОВСКОМ ПОМОРАВЉУ

НОВИ ВИДОВИ ПРИТИСКА

ОПЕТ ИДЕ ПРОДЕЋЕ...

Овом пeсмицом недавно су пожелели добродошлицу најмлађи сџановници Горњeџ Ливочa, рејорџерима Билџена, приликом њиховоџ обиласка овоџ мулџиeџињичкоџ села у оџиџџини Гњилане. И док најмлађи с ѓро-леђем очекују ласџе, расељени, уместџо ѓџџица селица, веђ деветџ џодина ишчекују ѓовраџџак. Обично, у ово време, кређе се са великим обеђањима“ .. ово је џодина ѓовраџџка” или слично. Наравно, ѓозив није изосџџао ни ове џодине, иако се мора ѓризнати да је овај ѓуџи мноџо скромније изречен. И зџџо буди наду, јер она умире ѓоследња.

Пише: Жељко Ђекић

Заједничком акцијом под називом “Регистрацијом до повратка”, UNHCR и Министарство за Косово и Метохију, покушаће заинтересовати оне најупорније да се у што скорије време врате на простор КиМ. Колико ће нови покушај бити успешан показаће време, али према речима упућених ово је један од последњих вагона у који расељени могу да ускоче у остваривању ове намере.

Регистрација расељених званично је почела 6. априла и свако расељено лице више детаља о томе може сазнати од својих општинских повереника за избеглице. Поводом регистрације, непосредно пред закључење овог броја, медијима се званично обратило и Представништво UNHCR-а Београд чији текст у целости преносимо у оквиру на дну странице.

СТРАТЕГИЈА ОПСТАНКА И ПОВРАТКА

Некако у сенци ове акције остао је предлог Стратегије који је требало да буде на јавној расправи до 6. априла. Уследиле су и прве критике, да је Стратегија уопштена и да није конкретизована. Убрзо је стигао одговор од Оливера Ивановића, државног секретара у Министарству за КиМ, да је то само радна верзија и да није разрађена у детаље. Ивановић је нагласио да ће сваки добронамерни предлог бити усвојен и да ће

Стратегија након јавне расправе бити много конкретнија. Међутим, не може да се не примети до колико је мало расељених стигла ова информација, а поготово садржај Стратегије. Још већи проблем представља то што о њој није расправљано ни са људима који су остали и остали да живе на Косову и Метохији.



Оливер Ивановић

Обилазећи Косовско-поморавски округ, сазнали смо да са Стратегијом нису упознати ни представници српских власти на Космету. Тако нам је један од тамошњих лидера, са богатим искуством када је повратак у питању, рекао да приликом писања и објављивања Стратегије њих нико није ни консултовао. Нама преостаје да поновимо информацију да се предлог Стратегије налази на сајту Министарства за КиМ, али тешко да ћемо тиме нешто променити, јер већини преосталог српског становништва на Косову и ИРЛ, интернет презентације нису најбоље средство комуникације.

САОПШТЕЊЕ UNHCR-а ПОВОДОМ РЕГИСТАРЦИЈЕ РАСЕЉЕНИХ

У сарадњи Министарства за Косово и Метохију, Комесаријата за избеглице Републике Србије и Високог комесаријата за избеглице УН (UNHCR), 06. априла 2009. године, започела је регистрација за повратак интерно расељених лица на Косово и Метохију. Њен циљ је идентификација и регистрација породица интерно расељених лица (ИРЛ) које желе да се врате на Косово и Метохију (КиМ) у 2009. години, под постојећим околностима, као и процена њихових потреба. Регистрација је усредсређена на ограничени број припадника и обухвата следеће циљне групе:

- (1) интерно расељена лица/породице у свим званичним и незваничним колективним центрима (КЦ) у Србији;
- (2) интерно расељена лица/ породице који се већ налазе на списку корисника Концепт докумената одобрених од стране Централног механизма за ревизију на Косову;
- (3) интерно расељена лица који су јасно изразила жељу за повратком и обратили се Министарству за КиМ и канцеларијама UNHCR-а и Данског савета за избеглице.

Позитивни резултати остварени у овој фази отвориће пут за одрживи повратак бројних интерно расељених лица која су заинтересована за повратак у своје домове или у друга места на Косову и Метохији, током следећих година. Сва интерно расељена лица која изразе жељу за повратком на КиМ у 2009. години, а нису обухваћена овом првом фазом регистрације биће накнадно евидентирана.

Одговорност за успешан и одржив повратак имаће локалне власти на Косову и Метохији уз помоћ надлежних агенција Уједињених нација.

ПРИТИСЦИ И (НЕ)СЛОГА

На већ поменутом путовању по КиМ, сазнали смо да се Срби и други неалбаници осећају слободније и да то јавно исказују, уз ограду да је и раније било таквих периода, а онда се увек нешто непријатно дешавало. Притисци на Србе сада су много суптилнији, о чему више можете прочитати на наредним странама. Међутим оно што је много важније, када је српска заједница у питању, је недостатак међусобног јединства и јасно израженог циља. Лични интерес је изнад, колективног, а када почнете о томе јавно да говорите, онда вас прозивају да разбијате српски корпус на КиМ.

Тако олако пролазе информације министра Горана Богдановића у интервјуу Политици, да је у децембру послато 1.400.000 динара за средње школе у приштинској општини,

а да је већи део потрошен за репрезентацију. Према његовим речима, велики проблем представља и прегломазна општинска администрација, тако да десетак хиљада становника у Грачаници и околини, опслужује 895 чиновника.

Слична ситуација, како рече министар, је и у другим српским срединама, а велики број запослених нема ни



Горан Богдановић



И ово је приписак: билборди на улазу у српска насеља на Косову и Метохији, с поруком: Победили смо!

одговарајућу стручну спрему. Министар наглашава да је слична ситуација и у јавним предузећима, где се у извештајима инспектора наводи да су плате запослених многоструко увећане. Управо због тога, запослени у општинама Грачаница, Урошевац, Косово Поље и Обилић нису добили плате, јер нису доставили адекватне спискове са коефицијентима, који су предвиђени Законом о локалној самоуправи.

Дода ли се томе да, према најновијем истраживању које је за Политику урадио Међународни републикански институт, само 4 (четири) посто становника централне Србије сматра да се Влада мора највише бавити Косовом, наступајуће пролеће не улива наду у боље сутра ни расељенима ни преосталом српском становништву на КиМ.

Фото: Златко Маврић

У ОРГАНИЗАЦИЈИ УНИЈЕ - САВЕЗА УДРУЖЕЊА ИРЛ СА КИМ

ОКРУГЛИ СТО О РЕГИСТРАЦИЈИ ПОВРАТНИКА У 2009. ГОДИНИ

У оквиру упознавања шире јавности о акцији регистрације расељених лица, која желе да се врате на Косово и Метохију у 2009. години, коју заједнички спроводе Министарство за КиМ, Комесаријат за избеглице и Високи комесаријат за избеглице УН, 22. априла у организацији Уније - Савеза удружења интерно расељених лица, одржаће се округли сто под називом:

2009. ГОДИНА - ГОДИНА ПОВРАТКА???

На овом скупу уводничари ће бити, **Никола Баћи**, UNHCR Београд и **Борислав Тајић**, Министарство за КиМ. О плановима за повратак на КиМ говориће **Бујар Рештани**, UNHCR Приштина, **Дејан Радивојевић**, UNDP Приштина и **Златко Маврић**, члан Управног одбора Уније - Савеза удружења расељених лица са КиМ. Циљ округлог стола је да сви учесници ове акције јасно изнесу своје планове и активности, како би расељена лица имала потпуну слику о ономе што их чека, ако се у овој години одлуче на повратак на Косово и Метохију и евентуално разјасне неке нејасноће око регистрације расељених који су изразили жељу за повратком.

СРБИ ИЗ ОКОЛИНЕ ГЊИЛАНА УЗ ВЕЛИКА ОДРИЦАЊА ОПСТАЈУ НА ОВОМ ПРОСТОРУ

ХОЋЕМО ДА РАДИМО

Иако је слобода кретања и оштра безбедност у овом крају, неупоредиво боља него раније, на преостало српско становништво у последње време врши се много суштинскији притисак. Искључивање електричне енергије у Шилову, појединачни напади на најнезаштешеније мештанине, као и отварање више каменолома, којима су директно угрожени извори пијаће воде и загађивање земљишта у селима Стража, Станишор и Коретиште, само су неки од елемената који додатно уносе нервозу преосталим становницима у околини Гњилана. Ако се томе дода да од већ дуго најављиваној повратка у Жеђру и Паралово, упркос одобреним средствима програма RRR UNDP-а, још увек нема ништа, не чуди све мање поверење мештана у ПИС Владе Косова. На крају, или боље речено на почетку, ове људе убија немогућност зайослења, чиме им дани остају све дужи, а времена за размишљање о неизвесној будућности остаје на претек.

Преко тринаест хиљада преосталог српског становништва, у десетак села, на ширем простору Гњилана, издржавају све наведене притиске и својим ентузијазмом, жељом и одрицањем не желе да иду одавде, јер како кажу, док је њих биће и државе Србије овде. Управо зато, сви они, неовисно од партијских или било којих других опредељења, очекују много више од Београда. Иако свесни економске кризе и свега онога што из ње произилази сматрају да се на КиМ мора много више инвестирати у запошљавање и јачање пољопривредних капацитета. Само запослен човек, а њих је тренутно најмање и већином раде у институцијама Републике Србије, заборавиће на свакодневне проблеме, осећати се корисним, а не "паразитом" који живи од минималца добијеног из средстава републичког буџета, истичу мештани овог краја.

ИНФОРМАЦИЈЕ СА ВИШЕ СТРАНА



Срђан Цвејић

У покушају да буде што више објективна, наша екипа, радећи овај текст, уз свесрдну помоћ **Срђана Цвејића**, службеника за повратак, успела је, приликом вишедневне боравка у Гњиланском региону, да разговара и са представницима



Деца из града Гњилана

власти Републике Србије, локалним челницима ПИС Владе Косова, међународне заједнице (UNHCR), али, пре свих, са обичним људима мештанима српске националности, који несумњиво живе у најтежим условима.

Гњилане је, како то српска страна каже, подељено на северни и јужни део и Срби већином живе у околним селима. Северни део покрива села Стражу, Коретиште, Станишор, Горње Кусце и Шилово. У последња два



Зграда српске СО Гњилане у Г. Кусцу

наведена налазе се измештени органи општинских српских власти, као и здравствене и просветне установе које финансира држава Србија. У јужном делу налазе се претежно српска села Пасијане, Доња Будрига и Партеш, као и мешовита Понеш, Церница и Горњи Ливоч. Од давно зацртане децентрализације од стране међународне заједнице, која је предвиђала локалну самоуправу и српску општину Партеш, није урађено ништа. Срби се сналазе како знају и умеју и релативно имају успеха у томе. Могло се, кажу, учинити и знатно



РЕПОРТАЖА

више. Нажалост, ни околности им нису ишле на руку, јер таман када би нешто и позитивно урадили, дешавао би се неки ексцес. Да ли типа прогона српског становништва из града, 17. марта 2004. године или најновијих искључења електричне енергије, сада је мање важно. Присутна је, као и увек “српска слога”, тако да у општинској структури, од пре месец дана, власт чине ДС, ДСС, СПС и НС, док, што је у централној Србији тешко замислити, опозицију представљају Г 17 плус и СРС. Представници владајуће коалиције, која броји само једног одборника више, кажу да никада нису били сложнији и да су окупили оно што вреди, како би остварили заједнички циљ, а то је побољшање животних услова и у крајњем случају опстанак. У то нас уверава и **др Милорад Тодоровић**, председник Скупштине општине Гњилане (чији интервју објављујемо у следећем броју Билтена), али и представници Демократске странке.

Опет, Срби који су ушли у ПИС Косова, имају другачији резон размишљања. Иако представљају неупоредиво мањи број својих сународника од претходно наведених, такође истичу да се боре за боље услове живљења. На који начин то раде, покушао је да нам објасни **Срђан Јовановић**, потпредседник локалног парламента и члан Српске либералне странке, са којим смо такође обавили интервју, који ћете моћ прочитати у следећем броју.

У КОЛЕКТИВНОМ ЦЕНТРУ

Најтеже је ипак оним људима који су прогнани са својих огњишта и налазе се у расељеништву само неколико километара даље од својих имања. Тако мештани Жегре, већ десет година из Пасијана, удаљеног 3,5 километара од њиховог села, из туђих кућа, немо посматрају како им други обрађују земљу и на остацима порушених домова праве депоније смећа. Мукотрпна

борба да се врате на своја огњишта није уродила плодом. И овде је дошло до поделе. Тако, они становници Жегре који су прогнани у централну Србију (22 породице) желе да им се куће обнављају у самом селу. За разлику од њих, они који живе на подручју околних села траже дислокацију и могућност интеграције у локалну заједницу у Доњој Будриги и Пасијану.

У тешкој ситуацији налазе се и четири породице смештене у некадашњем ресторану, Пољопривредне задруге Партеш. Они, поред свих недаћа, припадају и другој општини (Витина), тако да, како кажу, често остају ускраћени при разним поделама, било да се ради о огревном дрвету, прехранбеним артиклима или сличним стварима.



Младен Мишровић и Срђан Цвејић у посети расељенима у колективном центру у Партишу

“Ево напуниће се десет година да смо избегли из Житиње, а од повратка нема ни говора. Овде, у дваде-

ПОНЕШ - МЕСТО СТРАДАЊА



Путујући магистралним путем Приштина - Гњилане, на десетак километара пре града, две хиљаде метара са десне стране, налази се мешовито село Понеш. До 1999. године, бројало је 198 српских породица са око хиљаду становника и 250 албанских житеља у 30 породица. Данас у Понешу живи 110 српских породица са 490 и 55 албанских породица са 330 чланова.

Од доласка KFOR-а убијено је петоро мештана српске националности, један је киднапован, осморо рањено (од чега пет жена и једна двогодишња девојчица).

На село је извршено више од стотину напада од стране терориста, што је изазвало одлазак 88 комплетних српских породица, а многе које су остале су преполовљене. Укупно 433 лица српске националности напустила су село, посечено је преко 400 хектара српске шуме,

а Срби у Понешу ни дан-данас нису у могућности да обрађују око 90% своје земље. Од 1999. године, двапут је паљено српско гробље, украдена три трактора, 11 крава, а минирана је и срушена једна српска кућа.

У последњих десет година 172 Србина из овог села су остала без посла, односно, ускраћено им је право на рад. Иако има благих помака, где на пример српска и албанска деца користе исту школску зграду са два имена и у различитим сменама, Срби у овом селу и даље живе у неизвесности, надајући се бољем сутра и већој подршци Републике Србије.

сетак квадрата, живим са супругом, кћерком која се удала и Бог јој подарио дете, сином, учеником четвртог разреда средње школе и најмлађом кћерком која иде у осми разред. Муж, хвала богу ради и не знам како бисмо живели да нема његових примања. Земљу немамо, башту немамо. Све треба да се купи, зимница, дрва. Од помоћи више нема ништа”, прича нам **Благица Кеџић**.



Благица Кеџић са унучицом

“У Житињу је направљено 29 кућа, али нико се није вратио, тако да су оне поново опљачкане и разрушене. Кад нисмо могли да опстанемо са стотину двадесет породица, тешко ћемо и са пет које су изразиле жељу да се врате. То је неизводљиво, јер имамо децу која иду у школу, земљу не можемо да обрађујемо. Од чега да живимо? Ако би постојала могућност да породицама које су овде остале десет година и тиме изразиле спремност да живе на КиМ, наша држава или било ко други, изгради куће по 20-30 кавадрата, наш проблем би био решен и ми никад не би отишли у Србију”, закључује Благица.

НЕДОСТАЈЕ ШИРА ПОДРШКА

У посети овим породицама, са нашом екипом, био је и **Младен Митровић**, потпредседник српске општине Гњилане који подржава овакву идеју.

“Ми имамо још много сличних случајева, породица које су смештене по друштвеним објектима као и по приватним кућама. Већ десетак година они живе ту и опстају. Њихова деца су се интегрисала у ову средину, у наша српска села. Тешко ће они да се врате у пријашње средине, из простог разлога што је време показало да такав повратак није одржив. Сматрам да међународна заједница, односно донатори, већ једном то морају да схвате и да омогуће овим породицама пристојне услове за живот. Оно што им је најпотребније је кров над главом. Нажалост, ми као општина немамо могућност за тако нешто. Немамо финансијских средстава, али ту смо, стојимо им на располагању за било какав облик помоћи. Ако држава Србија може да изнађе средства да такав један пројекат, ми ћемо га лако спровести на терену”, истиче Митровић, додајући да је крајње време да се нешто учини за ове породице и да

их се подржи у њиховој чврстој вољи да остану да живе овде.

“Значило би то много и за јачање српске заједнице. Да нас буде више. Ти људи су прошли највећа искушења и 1999. године су остали овде. Нису прешли у централну Србију, за разлику од многих чији се повратак сада форсира, док се њима не могу направити ни куће, како би се лакше интегрисали у локалне средине. Не могу да схватим ни представнике међународне заједнице који у последње време олако дају иселјеничке визе грађанима српске националности за многе земље Европске Уније, а не желе да инвестирају у њихово задржавање овде. Ништа ту није случајно, директан је Митровић.

КАМЕНОЛОМИ У СРЕД СРПСКИХ СЕЛА

Са нашим домаћинима обишли смо и Шилово. Велики број интерно ИРЛ налази се у тамошњој хладњачи. На ободу града, а тако далеко од својих кућа, узурпираних од стране Албанаца у самом Гњилану, у коме тренутно живи мање од двадесетак породица. Пролазимо кроз град и обилазимо околна села Стражу, Коретиште и Станишор. У Коретишту, средствима Владе Косова праве пут, што је за похвалу. Али исто тако, на само неколико стотина метара од центра села ничу нови каменоломи. Мештани се жале да им снажне експлозије могу уништити управо саграђени водовод, а да не говоримо о томе колико прашина утиче на загађење околног пољопривредног земљишта. Жалили су се општинским и покрајинским властима. Мешовиту делегацију Срба и Албанаца примио је и премијер Косова **Хашим Тачи**, али се све завршило на обећањима. Чини се да је и овде финансијски лоби јачи од политичког када су појединачни интереси у питању. Било како било,



Каменолом између шри српска села

неколико каменолома размештених између етнички чиста три српска села не би се никако могло назвати случајношћу.

Пут настављамо до Канцеларије UNHCR-а у Гњилану и након срдечног разговора, којег објављујемо у наставку овог текста, крећемо ка општини Витина, тачније Клокот Бањи.



РЕПОРТАЖА

СВЕТЛИЈИ ПРИМЕРИ

У центру Клокота, испред Основне школе “Свети Сава” дочекују нас раздрагани дечји гласови. Овде, на тренутак, изгубите осећај да се налазите на Косову. Пред једном од бројних српских продавница, са домаћинима разговарамо о разним темама. Причају нам да је земља у околини Бање на највишој цени од рата, али да се ипак мало продаје. Овде је остало доста српског становништва. Изграђена је нова црква, порта и парохијски дом, на откупљеној српској земљи, што је спречило приближавање Албанаца центру села. У Клокоту бележимо још један куриозитет. Док многи



Основна школа „Свети Сава“ Клокот

купују имања у централној Србији, власник већ поменуте продавнице, пазарио је још једно овде. За похвалу, нема шта.

СА ДЕДЕ НА УНУКА

За похвалу је и подухват приватног предузетника Срећка Спасића у чијем дворишту извири минерална вода. Није му требало много да схвати да се из тога може направити приватни бизнис. Кренуо је од скромне пунионице 2002. године, а данас има комплетну линију производње, са капацитетом од хиљаду боца на сат. Цела Спасићева породица је укључена у овај процес, а данас запошљава још шест радника. Поседује и два камиона за дистрибуцију робе. До пре неког времена, снабдевао је читав регион, али у последње време, како нам рече његов син Страхиња, осећа се тихи бојкот Ал-



Страхиња Спасић са дедом Војиславом и једним од радника фабрике

банаца. Ширење тржишта једини је начин да наставимо даље и надамо се да ћемо у томе успети, оптимиста је најмлађи изданик породице Спасић, чији деда Војислав поседује четрдесетогодишње искуство у овој грани. Наиме, деда је читав пензиони стаж зарадио у ДП Клокот Бања и то баш на пуњењу минералне воде, тако да његови савети и данас и те како добро дођу.

Као сваки добри домаћин уз поздрав и жељу за срећан пут, часте нас са својом “AQASANOM”, за освежење уз пут. А наша екипа преко Пожарана упућује се пут Урошевца, тачније магистралног пута Скопље - Приштина.

ЗГРАДЕ У ЛАПЉЕМ СЕЛУ У ЗАВРШНОЈ ФАЗИ

По правом пролетњем времену, пролазимо поред Бондстила. На свакој кули митраљеска гнезда, на неколико стотина метара, борбени хеликоптери, испред главног улаза више стотина возила. Тако из пристојне удаљености изгледа највећа америчка база у региону, презентујући сваком путнику намернику јачину силе која је запоседа.

Уз освежење и први оброк у сумраку другог дана путовања у једном од албанских репрезентативних, али јефтиних ресторана, прикупљамо енергију за даљи пут.

У Лапљем Селу случајан сусрет са старом познаницом **Драганом Марковић**, службеницом Министарства за заједнице и повратак, доноси нам нове информације. Зграде за расељене полагамо се приводе крају, прича нам Драгана, иако нам се на први поглед није учинило



да је завршетак радова на помолу. Међутим, много важнија информација за расељене свакако је та, да према њеним речима, Министарство, са представницима међународних институција и свима онима који учествују у овом пројекту, ускоро треба да оформи комисију која ће извршити расподелу станова.

Добра вест, за крај овог путовања, уз поруку заинтересованима да покажу веће занимање за њу. Да по старом српском обичају на крају не буде касно.

А и ми смо окаснили, до Београда нас очекује преко четири стотине километра ноћне вожње.

Забележили: **Жељко Ђекић** и **Златко Маврић**

У ПОСЕТИ РЕГИОНАЛНОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ UNHCR-а У ГЊИЛАНУ ИЗРАЖЕНИЈА ПОДРШКА ПОВРАТКУ

- *Наша канцеларија покрива осам општина Гњиланског региона и најдиректније је укључена у процес повраћака, ма у којој од тих општина се он дешавао. У последње време, врло смо активно укључени у акцију која се проводи у централној Србији, а односи се на реинтеграцију расељених лица која желе да се у што скорије време врате на Косово. Такође, као посматрачи праћемо реализацију пројекта UNDP-а, који имплементира УНИЈА М заједно са удружењима расељених из централне Србије, под називом “Сиречавање расељавања мањинских заједница”, рекла је за УНИЈА ИНФО Елада Петросјан, шефица Регионалне канцеларије UNHCR-а у Гњилану.*



Елада Петросјан

- Прва контакт особа од стране власти је општински службеник за повратак, а понекад и представник Канцеларије за заједнице. Уколико нам требају додатне детаљније информације онда контактирамо и различита одељења у склопу општине, као што су службеници за пројекте, а сарађујемо и са председником општине. Имамо и наше имплементационе партнере, који спроводе различите активности на терену, а углавном се фокусирају на повратнике. Преко њих помажемо расељеним и интерно интерно расељеним лицима да дођу до своје документацију, рекла је у уводу разговора са представницима Уније Петросјан.

ПАРТНЕРИ

- Организација KAAD је комплетно укључена у рад, праћење и регистрацију породица које се враћају. Свакодневно сарађују са службеником за повратак



Просторије UNHCR-а у Гњилану

(ОСП), а укључени су и у процес локализације. Иду на терен, заједно са ОСП, а када нека породица пријави да се вратила, ми је региструјемо и правимо процену да ли су у питању прави повратници или нису. Затим вршимо процену да ли су те породице угрожене или не, а у зависности од њихових потреба пружамо им и неопходну помоћ.

Организација DT су наши партнери у изградњи кућа, али само оне од I до III категорије. Преко њих успели смо да издвојимо одређена средства да бисмо побољшали услове живота у колективном центру у Партешу, где живе четири српске породице. Преко DT урадили смо у Штрпцу, процену потреба колективних центара, за њихову реконструкцију, на захтев донатора. Сарађујемо и са Данским саветом за избеглице, који финансијски помаже UNHCR у организацији “Иди-види” и “Иди-информиши” посета. Добра сарадња је и са Mersy Corps-ом одговорним за доделу пројеката за стварање прихода и за развој заједница, као и идентификацију

САРАДЊА СА УНИЈОМ

Представници Уније упознали су своје домаћине са пројектом «Смањења расељавања...», који спроводи Унија М у сарадњи са удружењима расељених из централне Србије. Знамо за тај пројекат и ми као посматрачи учествујемо у његовој имплементацији, рекла је представница UNHCR-а, нагласивши да он не био смео да се односи само на српску заједницу, већ и на остале мањинске заједнице, пре свих ролу. - Са УНИЈОМ М имамо коректне односе и врата наше канцеларије су увек отворена за било коју заједничку активност, савет или препоруку- нагласила је Елада Петросјан.



ПОВРАТАК

потенцијалних повратника. Правну помоћ проводи CRPK??? (назив на српском), а често учествујемо у расподели донација добијених од разних невладиних и других организација- наводи **Елада Петросјан**.

ПОВРАТАК У ЖЕГРУ

- UNHCR својом активношћу покушава да помогне повратак у Жегру. Према информацијама UNMIK-а и OEBC-а, безбедносна ситуација је на много вишем нивоу него раније и дешавају се само индивидуални инциденти. Знамо да су раније биле велике тензије, али видимо да се ситуација побољшава. Имамо уверавања председника општине и других косовских институција да су спремни да створе услове и подрже повратак. Уверили смо се да су предузети неки конкретни кораци. Тако је председник обишао избегла лица у Македонији и обећао им помоћ уколико се одлуче за повратак. Исто тако, послао је делегацију општине у централну Србију која је имала врло отворене разговоре са потенцијалним повратницима у Жегру. Укључени смо у тај процес, јер се он спроводи према критеријумима UNHCR. У првој фази ишли смо два пута на терен како бисмо урадили процену потенцијалних повратника у Жегру, што конкретно значи да подржавамо тај процес- истиче шефица UNHCR-ове канцеларије у Гњилану.

ПРОЈЕКАТ ПОВРАТКА И РЕИНТЕГРАЦИЈЕ (RRK)

- Тражили су од нас мишљење и ми смо рекли да још неке општине, осим гњиланске, треба да буду укључене у тај пројекат. Сматрамо да општина Урошевац испуњава све критеријуме да буде један од корисника.



Уредник Билџена у разговору са представницама Регионалне канцеларије UNHCR-а у Гњилану

Предложили смо, такође, због децентрализације и повећања територије општине Ново Брдо, односно присаједињења неких села гњиланске општине истој, да и она свакако завређује да се нађе на листи RRK пројекта. Један службеник из UNDP који покрива читав регион, има одличну сарадњу са нашом канцеларијом, јер RRK пројекат користи наше критеријуме, па пошто нас има више, заједнички вршимо одабир потенцијалних корисника овог пројекта. У све ове активности укључен је и општински службеник за повратак, са којим имамо сталне контакте и изузетну сарадњу.

Текст: **Жељко Ђекић**, фото: **Златко Маврић**

РЕКЛИ СУ О ПОВРАТКУ У ГЊИЛАНЕ



О повратку не можемо говорити, ако нема опстанка. Мислим да логика опстанка треба да буде логика развојних пројеката. Можда није најбоље време за то, али с обзиром да се ради о малом броју људи, који су издржали пробе свих ових времена, треба да им се омогући насушна потреба за послом, чиме би и опстанак и повратак добили своје значење.

др Милорад Тодоровић, председник српске Скупштинске општине Гњилане

Ми смо једна од четири општине која је добила РРК програм UNDP-а. У првој фази нису обухваћени расељени из села Жегре, него су обухваћени људи који живе у осталим српским срединама. Прву фазу чини 21 породица која би требало да се врати у Коретиште, Горње Кусце, Страже, Пасјана...

Срђан Јовановић, бивши председник СО Гњилане



Од 2005. до 2008. године у општину Гњилане вратило се негде око 70-ак српских и око 40 ромских породица. Тих 70 српских породица углавном нису комплетне породице јер је још један део остао да живи у Србији. Срби су се враћали углавном спонтано и индивидуално, а Роми организовано у насеље Абдула Прешева.

Срђан Цвејић, службеник за повратак



ГОРЊИ ЛИВОЧ ЈЕДНО ОД ДВА СЕЛА ГЊИЛАНСКЕ ОПШТИНЕ ОБУХВАЋЕНО ПРОЈЕКТОМ UNDP-а “СПРЕЧАВАЊЕ РАСЕЉЕЊА”

ЗА САДА БЕЗ ПОВРАТНИКА

Горњи Ливоч је једна од десет одабраних локација, у којима Унија М, уз подршку више удружења расељених, спроводи пројекат “Спречавање расељења” који се проводи уз финансијску подршку UNDP-а Приштина. Ово мултиетничко село, три километра удаљено од центра Гњилана, смештено испод магистралног пута ка Приштини, до 1999. године, имало је преко педесет српских домаћинстава, са око 300 житеља. Данас, у селу једва да их има стоишњак, док се број албанског становништва, са некадашњих 500, удвостручио.

Скрећући са главног пута кривудајем, али новоизграђеним асфалтним, за неколико минута стижемо до центра села, односно до махале у којој је претежно смештено српско становништво. На улазу у тај део села још увек се налази неколико до темеља порушених кућа, а њихови власници у централној Србији. На мосту преко потока, за који нам мештани рекоше да извире од Маркове чесме и да се улива у Мораву, улази се у део села у коме већину представља српска заједница. Случајно или не, на самом мосту, иза којег се налазе и просторије четворогодишње школе затичемо неколико млађих људи.

СЕЛО ОТВОРЕНОГ ТИПА

У невезаном разговору започињемо причу о условима живота и неизвесној будућности српске зајед-



нице на овом простору. Тридесетогодишњи **Бојан Антић**, један од петорице стално запослених мештана, прича нам да проблема има, пре свега, безбедносних, јер у односу на број Албанаца, они заиста представљају мањину. Овде се још увек, иако не радо, сећају недавног покушаја напада на десетогодишњу девојчицу, што је додатно створило тензије између две заједнице. Бојан, отац троје малолетне деце, није оптимиста у погледу даље будућности. Једино што храбри је то што готово трећину преосталог становништва представљају деца до 18 година. Од којих њих деветоро похађа истурено одељење основне школе “Вук Караџић”, петоро од 5-8 разреда иду у матичну школу измештено у Шилову, док се остали налазе у средњим школама смештеним у Кусцу, Шилову и Коретину. “Тренутно је мирно, што опет не значи да сутра неће бити другачије”, закључује Бојан, додајући да је “село отвореног

ПРОЈЕКАТ UNDP-а

КАПЕЛА ЗА ОПСТАНАК!!!



Велимир Антић и Срећко Васић поред разрушене капеле

У гњиланском региону су одабрана три села, Ливоч, Церница и Могила, у којима се спроводи пројекат UNDP-а “Спречавање расељавања”, истиче **Срећко Васић** из удружења “Глас Косова” из Крушевца, које врши имплементацију овог пројекта на терену.

“Ово је пилот пројекат и ако успе овај његов први део, добили смо обећање од донатора да ће се много већа средства одвојити у његовој другој фази која би требало да крене касније. Представници села Горњи Ливоч понудили су три опције: чишћење реке, улично осветљење и изградња порушене капеле на гробљу. Ако би макар једну од тих ствари успели да урадимо, био би то добар показатељ за наредну сарадњу, где би, као што сам рекао, имали у оптицају много већа средства”, наводи Васић.

Већина мештана се сложила да им у овом првом пројекту треба омогућити да обнове порушену капелу на сеоском гробљу уништеној заједно са већином споменика непосредно по доласку KFOR-а.

«Читаво село се залаже да се направи капела како бисмо могли да на достојанствен начин испратимо посмртне остатке својих сународника, да на Задушнице одемо да запалимо свеће на гробове својих намилијих, да им одамо помене на четрдесет и годину дана, а да нас не бије киша и друге временске непогоде», рекао нам је, у име свих сељана, Велимир Антић, показујући минирану капелу и порушене надгробне споменике.



типа”, правећи алузију на велику пролазност људи и возила, што представља потенцијално већу опасност за његове сународнике.

ДЕЧИЈЕ ПЕСМЕ...

Само неколико корака од ивице већ поменутог моста налазе се просторије четворогодишње школе коју похађа деветоро ученика.



Златимир Ристић са својим ђацима

Златимир Ристић, учитељ са тридесетогодишњим искуством, до ратних догађања радио је и живео у Гњилану. Након тога, градски живот заменио је сеоским. Сада живи у Јасеновику, селу у општини Ново Брдо, а свакодневно путује у Г. Ливоч, где своје знање преноси најмлађим становницима овог села. Иако су услови за рад тешки, учитељ хвали своје ђаке и задовољан је њиховим радом и успехом.

За разлику од својих родитеља и наставника, најмалађи радо хоће да се сликају и позирају пред камером. Браћа **Јован** и **Александар Антић**, иду у трећи и први разред. Причају нам које предмете највише воле. Истичу да се добро слажу са другарима, да слушају учитеља и да воле своју “школицу”. И првак Милош Спасић није се уплашио микрофона, као ни његова вршњакиња **Младена Арсић**. Играмо се овде, када је лепо време мало прошетамо, а у школи смо некако најслободнији, кажу нам они. Највише воле музичку културу, а као илустрацију и доказ тој тврдњи отпевали су нам песмицу: “Опет иде пролеће...”.

Ненад Ничић је један од ретких родитеља који редовно похађа предшколску наставу, јер његов миљеник

никако не може да се одвоји од њега. У шали додаје да је “понављање мајка знања” па није на одмет још једном подсетити се некадашњих лепших времена која се не могу упоредити са данашњом ситуацијом.

ПОЉОПРИВРЕДА (ПОТЕНЦИЈАЛНО) НАЈВЕЋИ ИЗВОР ПРИХОДА

Приводећи разговор са децом крају, испред школе пролази стадо коза, које са штапом тера **Слободан Ничић**, крепки старац који није ни једног тренутка напуштао село. Ни онда када је било најтеже, када се чувала свака кућа, када је један његов становник убијен, а један киднапован. Када су људи безразложно нападани само због тога што су остали на своме. Нажалост, данас многи од тих нападача некажњени мирно шетају селом, што изазива одређену врсту страха.

Слободан је остао са супругом и једним сином. Остала двојица су у Смедереву, где су засновали нови дом и тешко ће под оваквим условима да се врате. “Не планирам да идем одавде. Бабка и ја остајемо. Овде су ми сви сахрањени и ја ћу да се сахраним овде”, уверљив је Слободан. С њим се слаже и новопечени младожења **Живојин Арсић** који ради као помоћни радник у школи.

Било је више покушаја повратка, нажалост резултата ни данас нема, реско констатује.

Сматра да ће и даље тешко доћи до озбиљнијег повратка, јер осим безбедности и слободе кретања највећи проблем ових људи представља гола егзистенција. Пољопривреда, а људи из ових крајева су заиста изузетно вредни, јесте једина алтернатива. Само и ту настају проблеми, око сетве, откупа готових производа, али и слободе кретања. Људи сада мало слободније излазе у поље, али се не удаљавају далеко од својих кућа. Житарице и кукуруз су основне културе које узгајају, нормално уз обезбеђивање летине за стоку, која их у овом тренутку буквално прехрањује.

Ипак, мештани Горњег Ливоча признају да је сада ипак ситуација боља него раније. Слободније се и са мање ишчекивања пуштају деца у школу, лакше се одлази на посао и у град, као и до лекара у Шилово или Гњилане, где се поред цркве налази српска амбуланта. Само, с уздахом констатују, далеко је то све од онога што некад бежаше....

Забележили: Жељко Ђекић и Златко Маврић

ТРАКТОР И НОВИ ПРОПИСИ



Због нових саобраћајних прописа на КиМ, новинарска екипа Унија Инфо умало није зановила у Горњем Ливочу. Наиме, обавезно паљење светала које прописују овдашњи прописи и заборавност, изазвана умором од вишедневног путовања, да се иста угасе, довели су до пражњења акумулатора на нашем возилу. Захваљујући предусретљивошћу мештана и брзином којом су довели један од трактора да “погура” наше возило, ова епизода се брзо завршила, а екипа Уније је наставила своју информативну активност на простору КиМ.



Велики пушник по Косову и Метохији и још већи заљубљеник у ове крајеве, несрећни Григорије Божовић пише о крајевима кроз које пролази Пећка љуџа.

НЕКАД

Секући средину великог поља, она се дохвата корита реке Дренице и кроз Мекића клисуру избија у област Дреницу код села Глоговца. Идући даље средином Дренице и пробијајући се тамерском испод села Бањице, пролази кроз живописне и питоме доменице, провлачећи се између Прекорупља и Дренице кроз најлепшу дреничку клисуру, коју гради Клина да би припала јадранском сливу, иако извире у Колашину чије воде иду к Дунаву. Даље, пруга прелази Дрим, кроз најлепша шумска села, испод Будисаваца, летњиковца **патријарха Макарија Соколовића** и равном Метохијом долази у Пећ.



Састанак са мештанима Брестовика

Дати опис објавио је овај велики страдалник у Политици пре више од седамдесет година.

САДА

Данас долазимо у снегом покривене планине, улице, куће и једино од лепоте што може привући пажњу су планине које се скоро наслањају на село Брестовик крај Пећи.

Ту, у новој сеоској школи је састанак са мештанима. Треба да се одреди савет заједнице који би у заједници са нама из УНИЈЕ - Савеза удружења интерно расељених лица са Косова и Метохије, као и представника месних власти и међународних представника радили на спречавању поновног исељавања. Ова група треба да одреди првенствене циљеве важне за село, а њих одређују првенствено мештани. Поред представника села у групу која ће образовати Савет заједнице треба да уђу и представници месних власти, службеници за повратак и заједнице, као и локални представници UNHCR-а и UNDP-а.

У учионици потпалили добру ватру и ми се скупљамо око пећи да се згрејемо. Учионицом се шири леп мирис дрвета што гори у пећи.

У међувремену, стижу мештани из Брестовика, долазе представници месних власти, два потпредседника СО Пећ, као и службеник за повратак. Ту су и представници из ОЕБС-а, као и из KFOR-а. Међутим, овај састанак ни приближно не би успео, да није било наших вредних колегиница из дечанске невладине организације TIDES које су нам се придружиле.

Састанак отвара **Раде Ђирић**. Добија од представника села имена мештана који ће сачињавати Савет заједнице.



*Срећко Васић и Бранислав Скробоња
са сарадницама из TIDESА*

СУТРА

После објашњења улоге овог Савета, представници Општине имају додатна питања. Г. Ћирић објашњава, а и нас двојица, **Срећко Васић** и ја, припомажемо. Главно је разбити фаму да ће то бити паралелна институција постојећим.

Баш супротно, објашњавамо да то треба да буде мост сарадње са општином који ће омогућити бољи живот свима, јер резултат свега треба да буде у корист свих, а не само једне заједнице, било албанске, било неалбанске. Прихвата се предлог општине да у Савет, поред српских представника уђу и представници других заједница које живе у Брестовику. Г. Ћирић наглашава да је предвиђено да у Савету буде и албански представник.

На крају састанка разговарам са италијанским официром, представником KFOR-а. Вероватно и он треба да да неку своју процену наших активности. Зато му предлажем да се у овој лепој школи, која је изграђена уз италијанску помоћ, организује неко посело са италијанском музиком. Не знам како би се ово прихватило. Можда се и плаше да не почнемо или завршимо посело хором Јевреја из опере Набуко.



Из школе излазимо да са мештанима разгледамо шта би се све требало оправљати и ново набављати.

Опет нам поглед привлаче планине које первазе

пећку равницу. Мештани нам показују пут који води у планину, на пашњаке. Ту, у рано лето, изгоне стоку, скупљају сир и кајмак и враћају се у касну јесен.

Заинтересовани су да се уреди пут, како би лакше и чешће ишли у планину и доносили робу на продају.

Ту, око нас су и канали за наводњавање. По Метохији, плодној и богатој, има тих канала тако битних за повећање приноса. Кажу да се наводњавањем он удвостручује.

Канале треба уредити, кажу мештани, треба уредити прелазе канала преко колског пута, али и на приступима кућама. Показују нам рупе на путу настале неправилним уређењем прелаза канала са једне стране пута на другу, као и оне на прилазу имањима.

Све је то раније било много боље одржавано, тако да сада треба и реку Сушицу чистити, бране уређивати, али и о струји се мора брига водити.

Наиме, показали су нам како су се бандере са водовима нагнеле тако да водови додирују један други



и изазивају спојеве. Онда нема струје. То је, дакле, још један предмет њихових захтева које треба узети у обзир за списак потреба.

Поред пута пажњу нам привлаче брдашца поред неких имања негде их је неколико поред пута са којим се граничи имање, а негде су и на сред имања.

Кажу нам да је то шут са срушених кућа. Пре него што је уопште почела изградња кућа за повратнике, италијански KFOR је данима одвлачио шут. Био је ангажовао своју тешку механизацију која је чистила имања будућих повратника и целе конвоје камиона који су одвозили шут и остали отпад.

Сада, док нема нових повратника, шут се не уклања, али је свима јасно да он и ружи и угрожава животну средину. Ето још једног прилога списку потреба.

Наша шетња по Брестовику ближи се крају. Већ пада сумрак и док се из оцака извија дим и ствара се слика сеоске идиле, ми полазимо назад.

По изласку на магистрални пут, опраштамо се од колегиница из TIDES-а.

Иза нас остају планински венци Проклетија на чијим врховима се блиста снег, а ми се враћамо градском сивилу.

Текст и фотографије: **Бранислав Скробоња**

ШИРОМ СРБИЈЕ ОБЕЛЕЖЕН СВЕТСКИ ДАН РОМА

**Најбољим ромским ученицима, министар за људска и мањинска права Светозар Чиплић поклонио комјутере.*

**Образовање кључни проблем ромске популације, истакао Расим Љајић, министар за рад и социјална питања.*

**Пошребна су нам дела, а не речи, кажу у Националном савету Рома.*

Светски Дан Рома установљен је 1971. године, када је на конференцији Ромске уније одлучено да ромска химна буде "Белем, ђелем", а застава комбинација плаве и зелене боје са црвеним точком у средини.

ВЕЋА ПОМОЋ ДРЖАВЕ

Светозар Чиплић, министар за људска и мањинска права Владе Србије, приликом уручивања компјутера и похвалница ђацима, истакао је да су Роми највећи ресурс државе јер и поред тежих околности у којима живе у односу на остале, остварују одличне резултате. "Волео бих да држава помаже више и неоспорно је да ће се акције попут ове наставити не само на Дан Рома већ кад год је то могуће", рекао је министар Чиплић и додао да се нада да ће 2011. године, у следећем попису бити евидентирани сви Роми у Србији. На конкурс Министарства у којем су додељивани компјутери најбољим ромским ученицима, јавило се 400 деце. У Србији више од 60 одсто ромске деце не уписује основну школу, а само половина уписаних заврши и средњу школу.

ОБРАЗОВАЊЕ КЉУЧНИ ПРОБЛЕМ

Министар Расим Љајић је, на седници пододбора за разматрање питања у вези са унапређењем положаја Рома и имплементацијом Декаде Рома, рекао да је положај Рома у Србији "бољи, али далеко од задовољавајућег" и истакао да је образовање кључни проблем те заједнице. Љајић очекује да до 1. маја ове године буде усвојен пакет мера за помоћ социјално најугроженијим слојевима, од којих је највише Рома. "Мере подразумевају додатно стипендирање средњошколаца

из најугроженијих породица, обезбеђивање три милијарде динара за запошљавање приправника и јавне радове где ће највише Роми бити ангажовани", рекао је Љајић. Пакет подразумева и једнократну социјалну помоћ која ће се исплаћивати два пута годишње, као и дуплирање дечијих додатака, такође, два пута годишње. Љајић је изнео податке да 25 одсто ромске популације нема ниједан дан основне школе, а 36 одсто има само неки од разреда и нагласио да "никакав резултат не може бити направљен уколико више ромске деце не буде у школама". Међународна заједница уложила је пуно средстава како би побољшала положај Рома у Србији, али, како је нагласио, она нису адекватно усмерена већ су од њих највише користи имали појединци. "Највећу одговорност у решавању проблема ромске популације сноси Влада која је проблеме решавала стихијски", оценио је Љајић, истакавши значај свеобухватног и системског решавања проблема Рома.

Свим ромским ученицима у Војводини који заврше средњу школу или факултет биће омогућено да преко програма приправника стекну радно искуство, најавио је председник Извршног већа Бојан Пајтић. На свечаности у Скупштини Војводине, Пајтић је рекао да ће у Вршцу бити отворено одељење за едукацију ромских васпитача.

КОРИСНЕ ИНИЦИЈАТИВЕ

Градоначелник Београда Драган Ђилас отворио је изложбу у Основној школи "Деспот Стефан Лазаревић" у београдском насељу Миријево. На паноима су изложене фотографије које приказују страдања Рома у Другом светском рату, са списковима убијених, али и први речник ромског језика настао у логору Јасеновац.

ВЕЋИНА РОМА СИРОМАШНА



Декада Рома, међународни пројекат који су иницирале земље југоисточне Европе у циљу интеграције једне од најугроженијих етничких заједница у Европи, у Србији је почео 2005. године.

Подаци тима потпредседника Владе Србије за имплементацију Стратегије за борбу против сиромаштва показују да је сиромаштвом угрожено 49 одсто ромског становништва. Према попису из 1991. године, на територији Србије живело је око 140.000 становника ромске националности, а по попису из 2002. било их је око 108.000. Незваничном статистиком UNICEF-а процењено је да у Србији живи између 400.000 и 700.000 Рома, а у Европи између 10 и 15 милиона, односно око два одсто укупне европске популације.

ВИШЕ МЕЂУСОБНОГ РАЗУМЕВАЊА

Председник Србије **Борис Тадић** честитао је свим грађанима Србије ромске националности Светски дан Рома. Тадић је разговарао са делегацијом Националног савета ромске националне мањине о тешком положају Рома, који је додатно компликован због исељавања нехигијенских ромских насеља из појединих делова Београда и том приликом најоштрије осудио шовинистичке изјаве и претње Ромима, саопштила је Прес служба, председника Републике. Током разговора констатовано је да се развој Београда не сме угрозити, али да се мора пронаћи решење за ромске породице које су остале без крова над главом.

“Сви грађани Србије морају имати иста права и обавезе, без обзира на националност, али власти морају имати нарочитог слуха за проблеме са којима се суочавају Роми у нашој земљи”, нагласио је Тадић.

Председник Србије је истовремено истакао да и у друштву суоченим са економском кризом сви “морамо имати разумевања једни за друге и морамо наћи начина да помогнемо онима којима је тешко”.

СА РЕЧИ НА ДЕЛА

Изложене су и фотографије прве ромске школе у Апатину, ромских књижевника и сликара 20. века, првих новина на ромском и српском језику, разгледнице из 1914. године и књиге ромских писаца. Изложба је формирана 2004. године од када је изложена у кући Ане Франк, рекао је потпредседник светског парламента Рома **Драгољуб Ацковић**. Ацковић је честитао Дан Рома на ромском језику и навео да су “овакви потези далеко кориснији од плакања, приче и кукања.” Основну школу “Деспот Стефан Лазаревић” похађа 1.360 ђака од којих је 140 деце ромске националности. Школа има плаћеног ромског асистента за децу у првом и другом разреду који су их упознали са Повељом о људским и мањинским правима, рекла је директорка школе **Соња Стаменовић**.

У сарадњи са Народном библиотеком Србије, у Галерији Народне банке, отворена је изложба ромске писане културе “Alav e Romengo”. У Дому војске отворена је изложба ромских сликара, писаца и изложба фотографија “Роми Србије”.

Портпарол Националног савета Рома **Иван Васић**, оценио је да је положај Рома у Србији унапређен, али да је подршка друштва тој популацији спора и да се спроводи више речима, него на делу. “Ових дана, очи Светског дана Рома, доживљавамо немиле сцене. Дешавања код моста Газела и Универзитетског насеља показују да Роми још нису равноправни грађани Србије”, рекао је Васић агенцији Бета. Држава би морала више да поведе рачуна о својим грађанима Ромима и да им помогне да нађу право место у друштву, јер како је рекао Васић, они немају другу државу осим Србије. Према његовим речима, преко Националног савета Ром, ове школске године 182 студента уписала су факултет, а 121 ученик средњу школу, што је “доказ” побољшања положаја ромске заједнице. Васић је навео да су здравство, становање, образовање и запошљавање, четири најважније области од којих зависи положај Рома у српском друштву.

ЛЕСКОВАЦ

ПОСТОЈИ ЛИ ДИСКРИМИНАЦИЈА РОМА У ОБРАЗОВАЊУ?



Секретаријат за ромску националну стратегију Министарства за људска и мањинска права, заједно са Школском управом у Лесковцу, организовао је семинар под називом “Неједнак третман ромске деце у јавном образовању: Мапирање различитих облика неједнаког третмана и позитивне праксе”, са циљем да се изврши попуњавање Упитника везаних за наведену тему.

“Широко је прихваћено да ромска деца у земљама Декаде Рома пролазе кроз разне облике дискриминације у системима образовања који их лишвају једнаког приступа квалитетном образовању. Различити облици неједнаког, дискриминационог поступања према ромској деци су истражени и документовани у извесном броју извештаја и студија невладиних организација и међународних тела за мониторинг. Главна сврха упитника је да се прикупе информације о ситуацији у различитим земљама у вези са различитим облицима дискриминације Рома у образовању, као и да се сакупи неколико примера успешних стратешких мера или искустава на спровођењу програма или пројеката које доносе значајно унапређивање у односу на дискриминацију Рома у образовању. Као што је познато Србија је председавајућа земља Декаде Рома до јуна ове године”, рекао је **Љуан Кока**, шеф канцеларије Секретаријата за ромску националну стратегију.

Упитник има два дела. Први део се односи на различите облике дискриминације Рома у образовању и његов циљ је да анализира ситуацију у датој земљи у вези са сваким обликом дискриминације. Други део упитника се бави успешном стратешком мером, програмима или пројектима који се односе на неки облик дискриминације Рома у образовању.

На семинару је учествовало двадесетак директора основних школа из Јабланичког округа и десетак представника ромских невладиних организација. У дискусији је било опречних мишљења, да ли постоји или не постоји дискриминација Рома у образовању. Овакви семинари одржаће се у још тридесет градова широм Србије.

KI CELJI SRBIJA OBELEZIME SVETSKO DJIVE E ROMENGERO

**Najlache romane djakja dobinde kompjuterja kotar o ministro zako manusikane i minoritetnegere prava o Svetozar Ciplic .*

**Sikavibe si kljucno problemi e romengero,vakerdja o Rasim Ljajic ministro zaki buci i socijalno politika.*

**Trebul amenge dela ,a na vakeriba,vakeren ko Nacionalno konsili e Romengoro.*

Svetko djive e Romengoro ustanovindja pe 1971 bers,kana ki konferencija so kerdja i Romani unija odlucinde te ovel i romani himna “Đelem, đelem”, a i zastava modro i zeleno boja lole tockoja ko maskar.

MAJBUT POMOZIBA KOTAR I DRZAVA

Svetozar Ciplic, ministro zako manusikane thaj minoritetnegere prava ki Vlada e srbijakeri,kana dinja o kompjuterja i pohvalnice e romane



chavenge,istaknindja so si o Roma najbaro resursi e drzavakoro i ako najphareste djivdinen,isi olen najsuze rezultatja. Svetozar Ciplic, Volinela bi i drzava te pomazinel pobiter i na samo kana si o romano djive vec kana god saj ,vakerdja o ministro Ciplic i dodajindja so

nadinel pe djiko 2011 bers kana ka ovel o pisiba e manusengero ka djanel pe kobor roma isi ki Srbija. Ko konkurso so dinja o Ministarstvo zako kompjuterja javinde pe 400 chave. Ki Srbija majbut 60 procentja romane chavena dkan ki sikavni a samo ekvas kola djan završinen maskarutni sikavni.

SKOLUVIBA SI KLJUCNO PROBLEMI

Ministro

Rasim Ljajić ki sednica ko pododbori kaj vakerdja pe savo si o than e romengero I kotar I Dekada e Romengeri vakerdja so si olengero than ki Srbija “posukar ama ali but dur



kotar sukar “ i istaknindja so si o sikavibe kljucno problemi akale manusengero. Ljajic djakerel djiko 1 maj akava bers te usvojinel pe jek paketi mere kola ka pomogninen socijalno najugrozime manusen ,kotar kola si o Roma majbut.” Akala mere podrazuminen pobuter stipendije zako romane chavena kola djan ki srednjo sikavni thaj ,te arakhen pe trin milijarde dinarja te arakhel pe buci zako romane pripravnikja i javno buci koja najbuter keren o Roma”,vakerdja o Ljajic. akava paketi adjukar isto dikhel te pomozinel duj puca e menusen kola phareste djivdinen. Ljajic iznesindja podatja so 25 procentja kotar i romani zajednica

POSTOJINEL LI DISKRIMINACIJA PREMALO ROMA KO OBRAZOVANJE?

Skretarijati zaki romani nacionalno strategija ko Ministarstvo zako manusikane i mirotitneskere prava ,thaj i Skolsko uprava ki Leskovacorganizuvindja jek seminari talo anav “Nejednako tretmani romane chavengero ko javno obrazovanje:Mapiriba razlicita oblikja kotar nejednako tretmani i pozitivna prakse”,e ciljoja te pheren pe o upitnikurja phandle ki akaja tema.

“Pophravdo prihvatindino so o romane chavena ko phuvja kaj sprovođinel pe I Dekada e Romenge nakhen maskare razna oblokja kotar i diskriminacija ko sistemja ando sikaviba kola olen chinaven kotar kvalitetno sikaviba. Razlicita oblikja kotar I diskriminacija premalo romane chavena ko sikavne istrazime i dokumentuvime ko but izvestaja thaj studije kotar nevladine organizacije i medjunarodna telja zako monitoring. Glavno svrha kotar upitniko sit e keden pe informacije kotar razna phuvja kaj sprovođinel pe I Dekada I te dikhen pe o razna oblokja kotar I diskriminacija I Romengeri ko sikavipe,sar so kedel pe suze primerja kolathaj iskustva kola doprinosinen posukar sikavibe e chavengero kotar diskriminacija. Sar so djanelpe I srbija si predsedavajuca ki Dekada Roma djiko Jun akava bers”vakerdja o **Ljuan Koka** ,sefi kotar kancelarija zaki romani strategija ko Sekretarijati. O upitniko isi le duj delja.Prvo dele odnosinel pe ko razlicita vrste kotar diskriminacijae Romengeri ko sikavne I leskero cilji sit e analizirinel I situacija ki adaja phu svakone oblokoja kotar I diskriminacija.Dujto delo kotar o upitniko sit e bavinel pe suza meraja ,programjenca thaj projektjenca kola odnosinen pe ki diskriminacija e Romengeri ko sikavne.

Ko seminari ucestvuvinde 20 direktorja kotar osnovna sikavne kotar Jablanicko okrug o I des djene kotar romane nevladine organizacije.Ki diskusja hine oprecna misljenja dali postojinel ili na postojinel diskriminacijae romengeri ko sikavne.Akasavke seminarja ka ikheren pe ko trijanda thana ko Srbija.



POBUTER MASKARAMANDE TE RAZUMINA AMEN

Predsednik kotar I Srbija o Boris Tadic cestitindja savore romenge ki Srbija o svetsko dive e Romengero. O Tadic vakerdja e delegacijaja kotar Romano Konsili kotar pharipe e romengero kova si dodatno komplikuvime ko bisukar thana ko Beogradi kaj o roma besen so mora te ikljon athar. Najostro osudindja sovinsticka izjave i pretnje prema o Roma saopstindja i pres sluzba ,kotar predsedniko Republikakoro. Ko vakeriba konstatuvinde so o razboj e Beogradiskoro nasci niko te ugrozinel ,ali so mmora te arakhel pe resenje yako romane familije kola achile bizo khera. "Sa o manusa ki Srbija mora te oven olen ista prava thaj obaveze ,bez obzira kola si premali nacija ,ama i drzava mora te ovel ola narocito sluh zako problemja e Romengere ki amari phu." naglasindja o Tadic. O Predsedniko istovremeno naglasindja da ko drustvo kova isi ole bare problemja ekonomsko kriza savore " moramo te ovel amen razumevanje te pomozina jek jekhei te arakha nacin te pomozina okolen kaske si pharo."

nane olen ni jek djive ki sikavni..a 36 procentja isi olen podijek bers sikavni " nisavo rezultati nasci te kerel pe ako vise romane chave na oven ki sikavni". I Medjunarodno zajednica dinja but love sar bi kerela posukar e romengero djivdipa ki Srbija ,ali sar naglasindja ,adala love na dine pe kaj trebuj nego majbut bavera manusa hine olen korist kotar adala love. "Najbari odgovornost isi ola i drzava koja o problemja e romengere resavindja stihijski " ,osenindja o Ljajic, thaj istaknindja baro znacaj te kerel pe jek sistemsko resenje te saj te resinen pe o problemja e Romengere.

Savorenge e Romene djacjenge ki Vojvodina kola završene srednjo sikavni ili fakulteti ka omogucineli pe maskaro programi zako pripravnika te stekninen radno iskustvo ,naglasindja o predsedniko kotar izvrsno vece **Bojan Pajtić**. Ko k3edimata ki Skupstina Vojvodina ,o Pajtic vakerdja so ki Vrsac ka prhavel pe jek odeljenje zako sikavibe romane

KORISNA INICIJATIVE

Gradonacelniko ko Beogradi **Dragan Djilas** prhadvja izlozba ki osnovno sikavni i "Despot Stefan Lazarević" ko beogradsko naselje Mirjevo. Ko panoja cide pe slike ko kola prikazinel pe stradipa e Romengero ko dujto svetsko maripe,sa e spiskovjenca mudarde manusenca,ama i prvo recniko romane chibjakoro kova kerdilo ko logori Jasenovac.Izlozime hine i o slike kotar i prvo sikavni e romengeri ki Apatin,romane slikarja thaj pisci ko 20 veko,prva novine ki romani thaj gadjikani chib, razglednice kotar 1914.bersthaj knjige kotar romane piscja.i izlozba formirimi 2004. bersenge od kana besel izlozimi ko kher kotar Ana Frank ,vakerdja o podpredsedniko kotar svetsko parlamenti e romengero o **Dragoljub Ackovic**. O ackovic ces-



titindja dive e romengero ki romani chib i navedindja so "akasavke potezja si pobuter korisna kotar roviba ,price thaj kukiba" Osnovno sikavi "Despot Stefan Lazarevic sikljon 1.360 chave.kotar kola si 140 romane.I skola isi ola romano asistenti kova si pokime i ov sikavel e romane chaven ko 1 thaj 2 razredi.Ov e romane chaven sikavdja kotar i povelja zako manusikane thaj minoritatjengere prava.,vakerdja i direktorka **Sonja Stamenković**.

Ki saradnja Narodno Biblijoteka kotar i srbija ,ki Galerija kotar i Narodno Banka prhadvili izlozba zaki romani pisime kultura " alav e Romengero". Ko domi e vojskakoro prhadvilji izlozba zako romane slikarja,thaj piscja i izlozba kotra purane slike " Roma e srbijakere.

KOTAR VAKERIBA KI BUCI

" Potparoli kotar nacionalno konsili e Romengero o **Ivan Vasić**, ocenindja so si o than e romengero ki srbja posukar ,ali si i podrška kotar drustvo zaki akaja populacija sporo i so vise vakerel pe nego so kerel pe buci ". "akala djivesa ,anglo Svetsko djive e Romengero ,dozivindjam majlace scene ."Desiba uzalo mosti tali Gazela,i Univerzitetko naselje vakeren so o Roma nane panda ravnopravna manusa ki Srbija."vekerdja o Vasic ki agencija Beta.I Drzava trebuj te vodinel o racunji kotar olakere manusa o Roma i te pomogninel olen te araken pumaro than ki drzava ,jel sar vakerdja o Vasic olen nane aver drzava kotar Srbija.Sar vakerel prekalo nacionalno konsile e Romengero akava bers 182 studentja upisinde fakulteti ,a 121 srednjo skola ,soj si "dokazi " so posukar o polozaj kotar i romani zajednica .O Vasic navedindja so si o leciba,sikljoviba,zaposba thaj kherutne problemja najbuter prioritetja e romengere ko gadjikano drustvo.

Rade Ćirić

MAJBUTER O ROMA CORE

Dekada e Romenge si projekto kova inicirinde o phuvja kotar I jugoistocno evropa e ciljoja te integrisinel pe jek najugrozime etnicko zajednica ki Evropa,ki Srbija pocnindja ko 2005 bers. Podatkja ko timo kotar podpredsedniko e Vladakero ki Srbija zaki implementacija i Strategija zako chinavibe o coripe pokazuvinen so si coribnaja ugrozime 49 procentja kotar romano divdipe Premalo popis kotar 1991 ber ki teritorija e Srbijakeri djivdinde 140 milje roma ,a ko popis kotar 2002 bers 108 milje.Nezvanicno statistika kotar o UNICEF koja procenindja so ki Srbija djivdinen 400.000 thaj 700.000 Roma.a ki Evropa maskar 10 thaj 15 milionja odnosno 2 procentja kotar i ukupno evropsko populacija.

ПОБОЉШАЊЕ ЖИВОТНОГ СТАНДАРДА РАСЕЉЕНИХ УЗ ПОМОЋ ПРОЈЕКТА UNDP-а

ИНФОРМАЦИЈОМ ДО ПОСЛА

Велики број расељених налази се на ивици егзистенције. Захваљујући подршци Развојној програми Уједињених нација (УНДП), једном броју локалних невладиних организација (ЛНВО) пружена је прилика да пруже скромну помоћ расељенима у побољшању животног стандарда њихових породица. Шест ЛНВО "Јуз" из Краљева, "Свети Никола" из Београда, "Божур" из Смедеревске Паланке, "Женски ромски центар" из Лазареваца, "Нови свет" из Београда и "Свети Спас" из Београда, у оквиру својих програма, до јуна месеца, успеће да обучи и упосли више десетина расељених лица на пословима вариоца, перача возила, фризера, козметичара, механичара и других занимања.

Након завршетка обуке најуспешнијим кандидатима ће се помоћи да на дужи временски период заснују радни однос у оближњим фирмама, а појединим корисницима се у оквиру пројекта додељују мањи неповратни грантови за самостално обављање делатности и помоћ у регистровању и покретању сопственог бизниса.

Уз подршку Развојног програма Уједињених нација Србија (УНДП), почетком децембра месеца 2008. године, Удружење "Свети Спас" је отпочело реализацију шестомесечног пројекта под називом "Информацијом до бољег стандарда". Пројекат подразумева подршку расељеним лицима са Косова и Метохије у квалитетнијем информисању о актуелним фондовима и програмима који су намењени овој популацији, а тичу се побољшања услова њиховог живота.

Дугорочни циљ пројекта је допринос побољшању животних услова ИРЛ информисањем о повластицама у области запошљавања и образовања које се нуде у Србији, као инструменти за њихову локалну интеграцију.

Краткорочни циљ је повећана информисаност интерно расељених лица на територији Града Београда, о могућностима коришћења стипендија за редовно

КОРИСНИ КОНТАКТИ

Други важнији контакти на основу којих се можете бесплатно преквалификовати за послове: фризера, пекара, израду ПВЦ столарије, керамичаре, молере, конобаре/бармене, куваре, месаре, педикера/ маникира, централног грејања, водоводне инсталације, кованог гвожђа и браварије, вариоце и друго.

Иницијатива за развој и сарадњу (IDC), Београд, Тел. 3242-889

NBO MicroFinS, Тел. 011/2083-698, 2083-688, 2083-689
Група 484, Тел. 011/3116-663; 011/3116-653

Међународна мрежа помоћи (ИАН)

Тел. : 011/3617-197, 011/3617-205, 011/3617-243,
факс: 011/3617-243

АДРЕСЕ ЗА ПОСАО

За потребе тражења посла електронским путем, и пријаве на исти, у просторијама удружења "Свети Спас", расељенима стоје на располагању рачунари са one-line интернет линијом. Рачунаре можете бесплатно користити сваког радног дана. Уколико нисте вични раду на рачунару сарадници Удружења ће вам у томе помоћи и обучити вас за основни рад на рачунару.

За комплетирање документације за пријављивање код Националне службе за запошљавање и актуелне конкурсе, корисницима стоји на располагању правник, који ће вас бесплатно упутити, дати правне савете и сачинити краће поднеске и пријаве на конкурс.

Корисни линкови:

Национална Служба Запошљавања: www.nsz.sr.gov.yu;
Београдска отворена школа <http://www.bos.org.yu/cgcc/>;
Мингл Информативни веб сервис за средњошколце: <http://www.mingl.org>;
Универзитетски Центар за развој каријере: <http://www.razvojkarijere.bg.ac.yu/vguide.ph>;
Инфостуд: <http://www.infostud.com>; Посао: <http://posaosada.com>; Бољи посао: <http://sr.boljiposao.com>

школовање и грантова за преквалификацију које пружају држава, међународне и локалне невладине организације и удружења грађана кроз информативно-образовну кампању.

Пројекат се реализује кроз медијско информисање, директан рад са корисницима на терену и у канцеларији Удружења (јавне презентације, правно саветовање,



*Представници удружења Св. Спас
у једном од колективних центара*

употреба рачунара и интернета од стране ИРЛ), дистрибуцију информативног и едукативног материјала (лифлети, плакати, брошуре).

Имплементација пројекта предвиђа континуиране контакте сарадника и волонтера Удружења са интерно расељеним лицима у приватном смештају, непризнатим колективним центрима, представницима Колективних центара и Националне службе за запошљавање (НСЗ), како би се размениле информације битне за одрживост расељених.

Ј. Маврић



ПРЕКВАЛИФИКАЦИЈА

УДРУЖЕЊЕ “БОЖУР” И ИНСТИТУТ “ГОША” СПРОВЕЛИ ОБУКУ МЛАДИХ ИРЛ У ПРОЈЕКТУ ФИНАНСИРАНОМ ОД UNDP-а БЕОГРАД

НОВИ ЗАВАРИВАЧИ

У оквиру овог пројекта Божур се определио за едукацију младих који су у евиденцији Националне службе за запошљавање. У сарадњи са Националном службом за запошљавање Смедеревска Паланка и Велика Плана, одабрали смо десет младих људи расељених са Косова и Метохије, који су прошли тешкоће и нашли се на Курсу за заваривање.

Овако започиње причу о почетку преквалификације десет младих лица жељних нових знања и већих могућности да нађу запослење, каже **Наташа Вујовић** из удружења “Божур”.

ИНСТИТУТ

И овога пута, руководство Института, показало је изузетно разумевање како би се ова заједничка акција успешно спровела.



Рейторери Билтена са руководством Института

“Институт «Гоша» је основан 1978. године и од тада се бави техничким испитивањем, заваривањем, обукама у заваривању и научно истраживачким радом”, рекао нам је **Ненад Марковић**, директор овог Института, наглашавајући да је обука била квалитетна и да су је полазници за 24 дана са успехом завршили. Са добијеним дипломама могу се запослити широм Србије, региона, али и Европе јер су на свим тим просторима признати сертификати наше установе, истиче Марковић.

ОБУКА

«Имао сам већ раније искуство са заваривањем, тако да није било неког проблема током обуке. Овде смо провели 24 радна дана и за то време смо доста тога савладали и могу да кажем и за мене и за моје колеге, да смо доста тога научили. Радио сам у фабрици шинских возила десет месеци и могао бих већ сутра да кренем са послом», каже један од њих.

За ову екипу младих људи сви имају речи похвале. И из удружења и из радионице, а осим искуства, овде су



Полазници курса на обуци у Институту за заваривање

стекли још нешто, нова пријатељства.

“Осим дипломе овде сам стекао и другове којима се дружим. Они су исто са Косова и Метохије, а до сада се нисмо познавали. Овај курс нас је зближио тако да ћемо наставити да се дружимо, надовезује се **Иван Марић**, ИРЛ из Косова Поља, додајући да се нада да ће ускоро и сви заједно пронаћи посао

ПОСАО

“Неки наредни корак ће бити да успоставимо контакте са директорима, фабрика Гоша у Смедеревској Паланци, како би тим младим људима или бар делу, пружили неку практичну обуку како би они били пот-



Капцеларија „Божура“ на услузи расељенима

пуно спремни за тражење посла. И надамо се да ће ускоро наћи посао”, истичу у Божуру.

А они много не бирају. Кажу да ако би им се понудио посао и ван Паланке, па и ван Србије, то не би представљало проблем јер су зато обучени и како нам рекосе, жељни посла.

“Занат заваривача изузетно је тражен и цењен, зато они не би требало да брину за своју будућност”, закључује **Зорица Матић**, ПР института Гоша, која је нашој екипи била изузетно љубазан домаћин приликом обиласка ове установе. *Текст и фото: Ж. Ђ. и З.М.*

ЗАПОСЛИТИ РАСЕЉЕНЕ ЖЕНЕ

“Сервис за пружање услуга чишћења пословних и приватних простора”, назив је пројекта који у оквиру УНДП Београд, спроводи организација “ЈУГ” Краљево. Његов циљ је да кроз конкретне акције и континуиране активности, позитивно утиче на проналажење трајних решења у правцу решавања проблема незапослености жена ИРЛ-а, како би се трајно и ефикасно решио проблем њихове материјалне сигурности и самосталне егзистенције.

Стварање могућности за трајно решавање проблема незапослености жена ИРЛ-а, постићи ће се кроз иницијална, “старт уп” улагања у њихову обуку, куповину потребне опреме за рад и пружање логистичке подршке до тренутка када буду довољно оснажене за самосталан рад и ангажовање.

Истраживањем је обухваћено осам колективних центара на подручју Краљево и информисано је преко 100 жена о пројекту и његовим циљевима. Од тога броја, одабрано је 20 жена са којима су одржана два иницијална састанка. Прибављена су основна средства за рад (3 Кирби сета), а десет жена је завршило програм обуке. Након тога, одабрано је лице које ће да заступа сервис и извршена регистрација фирме (“Кирби форте” Краљево). У циљу обезбеђивања тржишта обављено је 11 састанака са правним лицима и преко 50 са физичким лицима који су информисани о новоотвореном сервису и његовим квалитетним могућностима, а урађен је графички дизајн рекламних елемената са сервис.

Основни елементи пројекта и његове кључне активности постављене су и планиране у сарадњи са самим женама ИРЛ-а, као и уз помоћ и подршка Националне службе за запошљавање. Такође, битан фактор у изради предлога пројекта јесте и показана спремност и заинтересованост потенцијалних корисника - приватних предузећа, предузетника и домаћинстава за коришћењем услуга које ће им бити пружене кроз отварање сервиса за чишћење и одржавање.

Александар Грковић



СРЕЋНА ПОРОДИЦА У НОВОМ РУХУ И НА НОВОЈ АДРЕСИ



У просторијама удружења
“Срећна породица”

Удружење “Срећна породица” које ради у Нишу већ девету годину, обновило се и подмладило. Иако су Удружење формирале жене расељене са Косова и Метохије, различите доби, образовања и из различитих села и градова, у канцеларији у Душановом базару, своје место, ангажовање и уточиште налазили су и мушкарци, а нарочито деца.

Књиге из фонда овог Удружења читало је четири генерације жена и мушкараца. У различитим пројектима, акцијама, путовањима на задушнице, у манастире, или у завичај, учествовало је на стотине заинтересованих. Још је више породица добило хуманитарну помоћ. Највише је оних којима је овде пружена утеха, топла реч или корисно упутство за неку тражену адресу. Породице са болесном децом биле су скромно помогнуте и новчано од донација преко цркве и иностранства. Деца киднапованих и несталих пет задњих година добијала су школски прибор. Нису заборављена ни најугроженија деца на Косову и Метохији. Нају-

порнији, који нису у великом броју, вратили су се у своје домове на Косову и Метохији или су упорни да се врате, а “Срећна породица” им помаже у томе. Активности у којима је “Срећна породица” је пуно и углавном су се спроводиле под мотом “Рука која даје никад није празна”. Та акција је посебно брзо и ефикасно спроведена марта 2004. године када се десио погром над преосталим Србима на Космету.

Младићи и девојке, углавном студенти, почетком ове године су завршили виши курс за рад на рачунару као и курс за веб дизајнера. Приликом доделе диплома полазницима, свечано и симболично је и организација “Срећна породица” предата младим нараштајима расељених породица, уз завет да никада не забораве своје корене, као и подсећање да сваки свој иметак увек поделе са другима.

Иван Вулићевић



ДАНСКИ САВЕТ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ

БЕСПЛАТНА ПРАВНА ПОМОЋ

- пружа бесплатну правну помоћ ИРЛ и угроженим категоријама становништва са Косова и Метохије у вези са имовинско правним проблемима на Косову и Метохији
 - Правна служба ДСИ се бави свим врстама имовинских проблема, између осталог:
 - узурпацијом имовине
 - предметима оставине
 - превареним имовинским трансакцијама
 - надокнадама штете
 - незаконитим експропријацијама
 - Наши правници вам стоје на располагању и могу вам пружити различите врсте правне помоћи:
 - правну информацију и савет
 - заступање пред судовима и осталим телима на Косову и Метохији
 - упућивање на релевантне институције
 - писање поднесака и прикупљање документације неопходне за успешно окончање предмета
- Наше услуге су бесплатне без обзира на вашу националност, порекло, пол и језик
Позовите нас или посетите наше канцеларије како бисте проверили да ли можемо да помогнемо у решавању вашег проблема.

ГДЕ МОЖЕТЕ ПРОНАЋИ КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА ПРУЖАЊЕ ПРАВНЕ ПОМОЋИ?

* БЕОГРАД, Дубљанска 86, **Тел: 011 / 948, 011 3087 949, 011/2459 044**; ДСИ Краљево, Цара Душана 33, **тел. 036/235 225**; ДСИ Ниш, Генерала Транијеа 4, **тел. 018/254 993**; ДСИ Крагујевац, **тел. 034/335 891**; ДСИ Приштина, **тел. 038/243 793**

КРА КОСОВО ОБАВЕШТАВА СВОЈЕ КОРИСНИКЕ

КРА Косово је у потрази за корисницима за које је донета одлука КРА. Због недостатка ваљане адресе и/или телефона за кориснике, нисмо у могућности да им изађемо у сусрет и ступимо у контакт са њима.

УКОЛИКО СТЕ РАСЕЉЕНО ЛИЦЕ СА КОСОВА И МЕТОХИЈЕ КОЈЕ ЈЕ ПОДНЕЛО ЗАХТЕВ И ОЧЕКУЈЕ ОДЛУКУ ОД КРА (КОСОВСКА АГЕНЦИЈА ЗА ИМОВИНУ), А У МЕЂУВРЕМЕНУ СТЕ ПРОМЕНИЛИ АДРЕСУ БОРАВКА У СРБИЈИ, ПОТРЕБНО ЈЕ ДА О ПРОМЕНИ АДРЕСЕ ОБАВЕСТИТЕ:

КРА У ПРИШТИНИ,
Ул. Nazim Gafurri 31,
Телефон: 038/249 936
или
УННСР КРАЉЕВО,
Цара Душана 38/III,
Телефон: 036/312 543

УННСР БЕОГРАД,
Крунска 58,

Телефон: 011/3082 100 **КОЈИ ЋЕ ПРОСЛЕДИТИ ИНФОРМАЦИЈУ О ПРОМЕНИ АДРЕСЕ КРА У ПРИШТИНИ.**



Град Приштина, место са највише узурпиране имовине

ПОСЛЕ УСКРСА - СИНАЈЕ КРЕЋУ ПУНОМ ПАРОМ У ПОВРАТАК

Синаје, село у општини Исток је закорачило пут повраћака, средином 2006. године, када је на иницијативу мештана, а уз подршку Удружења за расељена лица “Завичај за повраћака”, направљен предлог пројекта и презентован ОРГ у Истоку. Пошто је понуђени документи наишао на одобравање свих присутних, “Завичај за повраћака” и жрчка НВО “Европска перспектива”, у сарадњи са општинском Исток, детаљно обрађују предлог који се у новембру 2007. године, као коначан, усваја на састанку ОРГ у Истоку.

Захваљујући упорности мештана, поготову лидера села **Радисава Максимовића** и **Радмила Ашанина**, као и неуморним лобирањем Завичаја за повраћака, средства су одобрена од стране Министарства за заједнице и повраћака, тако да се почетком 2008. године могло кренути у реализацију. Но, ствари се увек не одвијају како је предвиђено. 2008. година је била година пуна изазова, непознаница и препрека, тако да је пројекат повраћака у Синаје, дочекао новембар месец 2008. године када се коначно кренуло у његову реализацију.

УСПЕШНА САРАДЊА

Захваљујући доброј сарадњи са општином Исток и ангажовању особља Европске перспективе и Завичаја за



Састанак са замеником министра Исметом Хасанијем

повраћака, неопходна документација је обезбеђена у врло кратком року и потенцијални повратници су потписали трипартитне уговоре о изградњи кућа.

Пројекат имплементира само Министарство за заједнице и повраћака уз подршку партнера. То доводи до малих застоја у реализацији, за које ће се ових дана пронаћи решење, обећавају у Министарству. На скоро одржаном састанку у Истоку, уз присуство UNHCR-а, OSCE-а и осталих, разматрани су проблеми који се сусрећу у реализацији пројекта, а већ се сада назире недостатак средстава за завршетак сеоског водовода чији предрачун превазилази предвиђени буџет. У Министарству за повраћака, кажу да ће ствари ових дана бити јасније око свега.

НЕОПХОДАН ВОДОВОД

“Синаје је за нас веома важан пројекат и надамо се да ћемо га, уз подршку вас као партнера, реализовати на задовољство свих нас и повратника- истиче **Исмет**



У посети селу Синаје

Хасани, заменик министра за заједнице и повраћака, са којим су представници ЕП и Завичаја за повраћака имали састанак. Заменик министра реално истиче да се треба пожурити са активностима, јер време је лепо и већ смо изгубили две недеље.

Иначе, у Синају је завршена транзитна кућа, у којој ће повратници боравити док се њихове куће не изграде. ИРЛ су задовољна квалитетом и брзином изграђене куће. Ових дана се очекује расчишћавање терена и почетак градње осталих кућа. Упоредо са кућама, мора се интензивирати рад на водоводу како се не би десило да један од првих проблема буде вода, истакао је потпреседник општине Исток, **Бедри Хасани**.

Доста Палић, представница Завичаја за повраћака, на састанку је затражила да се одреде рокови за поједине активности и да се сви потруде да се рокови поштују, као и да се одреде задужења и одговорности свих актера, јер само тако повраћака неће пратити проблеми. Сви су се око тога сложили. Остаје да се то уради на



Транзитна кућа

следећем састанку, заказаном за крај априла. Након тога, сви учесници састанка посетили су Синаје.

Текст и фотографије: **Доста Палић**



ОБЈЕКТИВ СА КИМ



Мост на улазу... ..



Горњи Ливоч:

... у српску махалу, април 2009. год.



Колективни центар у Парћешу, април 2009. године



Страхиња Спасић испред породичне фабрике минералне воде у Клокошћу, април 2009. године



Панорама села



Понеш:

Једино мултиетничко место на КиМ где је подиђнута спомен плоча пострадалим Србима.

Фотографије: Жељко Ђекић и Златко Маврић

У ОРГАНИЗАЦИЈИ УНИЈЕ У ПРОКУПЉУ ЗА ТОПЛИЧКИ ОКРУГ ОДРЖАНА ЈЕ МЕДИЈСКА ПРОМОЦИЈА АКЦИЈЕ ПОД НАЗИВОМ

“РЕГИСТРАЦИЈОМ ДО ПОВРАТКА”

Том приликом гостии у радио и телевизијском студију МОСТ НЕТ-а, били су и **Бојан Анђелковић**, помоћник министра за КиМ, **Никола Баћи** из Представништва УНХСР-а Београд, **Борислав Тајић**, руководилац Одељења за повратак и хуманитарну помоћ у Министарству за КиМ и **Златко Маврић** члан Управног одбора Уније.

Никола Баћи представио је пројекат и рекао да се на њему интензивно ради од октобра месеца и да је било доста састанака како би се усагласили УНХСР, Министарство за КиМ и други чиниоци, везани за његову реализацију. Истакао је да су сви били уверени да динамика повратка не функционише те да се на том плану покушало урадити нешто више. Напоменуо је да су циљна група у овом пројекту лица из колективних центара, лица која се налазе на списку корисника концепт документа и она лица која су јасно изразила жељу за повратком.

“Држава и те како стоји иза овога пројекта и морамо бити отворени и рећи да се за 60 дана неће вратити сви расељени. И да ће се свима обезбедити посао. Међутим, после толико година, врло је важно да начинимо један мањи, али сигуран корак, како би се вратио одређени број људи. Код међународних донатора стоји уврежено мишљење да Срби и неалбанци нису спремни да се врате на Косово и Метохију. Ми сада имамо нову шансу да им покажемо да то није тако. Ако им покажемо да то није тако, имаћемо много више шансе да у разговорима, који ће нам следити у току ове године, обезбедимо и много више средстава за повратак. Држава у сваком случају мора да нађе могућности да помогне и да тај повратак буде заиста одржив. У овом моменту су прилике такве какве јесу. Чинимо све оно што нам је на располагању, односно помажемо онолико колико можемо, али наш је задатак да урадимо много више”, истакао је у свом говору **Бојан Анђелковић**.

У току емисије, у директном јављању, слушаоци су имали прилике да чују какво је тренутно стање са повратком у Призренски регион, одакле нас је известио општински службеник за српска питања, **Спаса Андријевић**. Из Велике Чоче у директном укључењу **Негован Маврић**, члан сеоског одбора је указао на тежак живот преосталог српског живља у Великој Хочи, нагласивши да се сада ипак много боље живи него пре неколико година. Као пример, илустровао је да се у овом метохијском селу у току неколико наредних месеци очекује петнаестак беба, што улива наду у опстанак.

У телевизијској емисији одржаној у продукцији Уније у трајању од пола сата још једном су истакнути најважнији сегменти акције “ Регистрацијом до повратка”.

Текст и фото: **М. Кончар**



Никола Баћи, Бојан Анђелковић и водитељ емисије Жељко Ђекић у ТВ студију МОСТ НЕТ-а

Чланице Уније

Божур – Смедеревска Паланка, Првог српског устанка 109, тел: 026/313-893, e-mail: bozur@verat.net

Глас Косова и Метохије – Београд, Скадарска 40а/II, тел: 011/275-4436, e-mail: gkim@eunet.yu, www.glaskim.co.yu

Завичај за повратак – Крагујевац, др Јована Ристића 212, тел: 034/387-714, e-mail: zavicaj@infosky.net

Зора – Светог Саве 6, Беране, Тел/факс: +382 87/234-200, e-mail: zora_nvo@cg.yu

Југ – Краљево, Цара Душана 27/39, тел: 036/323-220, факс:036/320-430, моб: 064/612-79-66, e-mail: agrkovic@yahoo.com

Свети Никола – Луја Адамича 26 Д, Нови Београд, Тел/факс: 011/26-06-930, e-mail: svnikola@scnet.ty

Свети Спас – Београд, Балканска 25, тел: 011/2686-161, e-mail: svetspas@eunet.yu, www.svetispas.org

Срећна породица – Ниш, ТЦП Калча локал АII-3/2, тел: 018/260-099, e-mail: vulcevicr@bankerinter.net

Центар за правну заштиту – Београд, Балканска 25, Тел/факс: 011/2686-161, e-mail: rprotect@eunet.yu

Центар за хумане ресурсе – Сутјеска 318/е Котез – Београд, Тел/факс: 011/2715-762, e-mail: chrbgd@eunet.yu

Унија – Канцеларија у Београду – Крунска 15, тел: 011/324-5410, 323-1005, 303-5392; Факс: 303-5393
e-mail: unijakm@eunet.yu, www.unijakm.org

Унија М – Мујо Уљфинаку 5, Приштина, +381(0)38 227 987, +381(0)62 518 108, +377(0)44 897-578,
e-mail: program@unijamkosovo.org, programunijam@yahoo.com

promeniti adrese zavicaj za povratak i srecna porodica

УНИЈА ИНФО – Главни и одговорни уредник: **Жељко Ђекић**; Уређивачки одбор: **Бранислав Скробоња** (председник), **Гордана Ђекић** и **Раде Ђирић** (чланови); Технички уредник: **Гордан Блажић**; Насловна страна: **Златко Маврић**

Адреса редакције: Крунска 15, 11000 Београд, тел/факс: 011/323-1005; Факс: 303-5393; e-mail: unijakm@eunet.yu
Штампа: “Maxima Graf”, Петроварадин; Тираж: 5000 примерака; Бесплатан примерак; ISSN 1820-3531, COBISS.SR-ID 117382153